

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitlatter sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Piacunk és a kisfogyasztók.

Sokszor és sok helyen képezi megbeszélés tárgyát az a körülmény, hogy a kereskedelmi cikkeknek nagyban való árullamzását a kicsiben fogyasztó közönség sohasem, vagy alig veheti észre. Még az árszökkenésekkel lépést tart valahogy a felkészültség; de már a nagyban való árcsökkenéseket a szatócsnál észrevenni nem lehet.

Sokan sokféleképp iparkodtak már ezt a jelenséget megmagyarázni. Mi azt hisszük, hogy a kik e célra nagy áruforgalmi, vasut-politikai és gyarmatosítási teoriákat pazaroltak: azok többé-kevésbé mind beleestek abba a tacitusi hibába, hogy az emberek öntudatlan bohóságába nagy éles elmével és sok fáradsággal némi logikát erőltettek bele.

Hitünk szerint ugyanis a kicsiben való árak állandóságának egyetlen igaz oka a szatócsoknak viszonya egyrészt a kereskedőkhöz, másrészt a vevőkhöz.

A szatócsok mindent az ötödik, néha tizedik kezéből kap és így mire hozzákerül az áru, már jóformán elenyészik a nagy bevásárlásnál megérezhető árkülönbözet. Ebből következik a másik tény, hogy a szatócs vevői meg sem érzhetik az árullamzást, mert az már az ő eladójukra, mint szintén közbülső vevőre nézve is csak alig létezik.

Midőn a világkereskedelem áruira, valamint a gyárilag produkált cikkekre nézve ezen kényszerű, bár kelletlen magyarázatba belenyugszunk: ugyanakkor meg kell ütköznünk a hasonló felfogásnak az élelmi szerekkel való kereskedésben mutatkozó érvénye felett.

Nehogy az elméletek útvesztőjében kalandozunk, álljon itt a legcsattanósabb praktikus példa.

Henteseink a legválogatottabb hizott disznót kilószámra kapják 34—36 kr-ért; dacára ennek a húst 44 kron, a zsírt 48—50 kron árulják. Sietünk megjegyezni, hogy a sertésnek minden porcikája ugyanezen az áron elkel. Az is fontosabb tényező lesz az ítéletmondásnál, hogy a sertést a hentesek minden külön-költség nélkül helyben vehetik. Mindennek dacára tíz, illetőleg tizenöt krajcár hasznót szednek kilogrammonként.

Azonban ennek az aránytalanul nagy haszonnak bántó voltát leginkább az fokozza, hogy ez az ár állandó és az olcsó gabonán meghízott disznó értéksökkenésével arányosan súlyedni nem akar. Ugy hírlik, hogy a bellérek összebeszéltek és — ő szerintük igen helyesen — abban állapodtak meg, hogy: minek legyenek kisebb hasznót, mikor nagyobbat is vehetnek?

Igaz, hogy a hűvösebb idő beállta óta a disznóhús igen jó keletnek örvendett; mert családnak vágatni még korán volt, a gyomor meg a hűvös miatt jobban győzte a nehezebb eledelt. Így tehát a hentesek csak okosan kihasználták a maguk kedvező évadját. De ma holnap a tehetősebb családok nem szorulnak a piacra, mert bőven lesz a kamrában; míg a szegény ember tovább is onnan hordatja szükségletét kicsiben.

Kérdés, vajjon a bellérek lefognak-e szállni a hús és zsír árával, miután oly olcsó a disznó és oly pangó minden keresetég?

Alig hihető; mert az üzlet nem ismer humanitást, csak kényszert és ez a kényszer még eddig nem fenyegeti őket.

Bezzeg, ha itt helyben egypár vagy csak egy fogyasztási társaság alakulna, mely tagjainak ugyanazon minőségű és mennyiségű élelmi készletet jóval olcsóbban szolgáltatná: akkor nyilván lemondanának a túlhajtott haszonsze-

désről azok, akik most a publikum indolenciáját kizsákmányolva, más üzletekhez és az általános gyenge keresethez képest, túlságos kammatokat szednek.

Nem irigységéből, sem nem ártási szándékából említjük föl ezeket; hanem azért láttuk jónak ezt a témát megérinteni, nehogy az illető cincárok és kereskedők belelovagolják magukat abba a téves hitbe, mintha nekik csak összebeszélőnek kellene s akkor már ki van a közönség szolgálatva az ő kapzsiságuknak.

Gondolják meg, hogy ha ők egyetérthetnek, egyesülhet ám a fogyasztó közönség is. Ha ők provokativé túlzottan védik a saját érdekeiket, azzal utóbb ellenharca szítják a takarékosabb családököket. És ezen harcnak nagyon könnyen végzetes eredménye lehet rájuk nézve. Például csak megemlítjük, hová viszi őket a telhetetlen politika akkor, ha teszem a hivatalnokok egyesülnek, vagy a »Munkás és betegsegélyező egyesület«, melynek tagjai most az önkényükre utalvák, maga állít magának bellért és a húst 36 kron, a zsírt 40 kron méri a saját tagjainak?

Tovább nem folytatjuk a panaszt; talán e néhány sor elég lesz arra, hogy a piaci árak a tényleges viszonyoknak megfelelőleg, a kereslet és kínálat bölcs figyelembevételével méltányosan alakuljanak.

A cservenkai előlegezési és hitelegylet bukása.

A cservenkai előlegezési és hitelegylet bukása méltán keltett országszerte oly megrázkódtató hullámokat. Sokra nézve szerencse, hogy az intézet könyvelője eltűnt s magával vitte egyszersmind a bukás ódiáját, mert ezzel a figyelmet elterelte az idevaló községbeli mulasztókról, kiknek vétkes könnyelműsége és közönye idézte elő száz meg száz szegény családnak koldusbotra jutását. Például az az indolencia, melyet egyes felügyelő bizottsági tagok tanúsítottak az intézet ellenőrzése iránt; a beléjük helyezett bizalomnak azzal teleltek meg, hogy hónapokon át, sőt évekig, feléje sem néztek az intézetnek; gyakorolták névleg a felelősséget, de tényleg a könyvelő volt az intézet totum faktuma. S hogy a könyvelő ezen vétkes nembánomsággal oly galádul visszaélt, kérdés: nem oly mértékben bűnösök-e azok is, akik könnyelműségükkel módot és alkalmat nyújtottak neki a bukás előkészítéséhez? nem ítéldők-e éppen úgy el ők is, a kik a bűnös játékot ujjajkon keresztül szemlélték, mint aki azt elkövette?

Az intézet, midőn a hetvenes évek elején megalakult, igen szolid alapokra volt fektetve, szerény körben mozgott, tisztviselőinek nagyobb része becsületes, értelmes községbeliekből került ki. Később mindinkább szaporodtak a betétek, nagyobbott a tőke s ezzel szélesedtek az intézet hitelviszonyai is, olyannyira, hogy az intézet már 1879-ik évben 400 drb 60 forintos — tehát összesen 24,000 forint részvénytőkével — részvénytársulattá alakult át. A könyvelői állást tehát egy praktikus, szakképzett egyénnel kellett betölteni, aki képes legyen a már most tekintélyes alapokra fektetett pénztintézet számviteli ügyeit vezetni. A választás egy szathmári pénztintézet hivatalnokára, Róth Zsigmondra esett. Róthnak tagadhatlan, az intézet szervezése körül nagy érdemei vannak; mert ügyességével csakhamar odavitte a dolgot, hogy 1884-ik évben a visszszámolás a 300,000 forintot elérte, sőt a részvények a múlt évben 15 ft osztatékot hoztak. Ez természetesen elbizakodottakká tette a részvényeseket; a magas osztalékot nem a kedvező viszonyoknak, hanem a könyvelő ügyességének tudták be. Róth sietett a jó alkalmat maga számára kizsákmányolni, népszerűségét öregíteni; ez idő óta a pénztintézet ügyeibe korlátlan befolyásra tett szert. S egyrészt éppen ez a meggonddalatos vak bizalom, másrészt pedig az igazgatóság és a felügyelő bizottsági tagok szak-

avatatlansága és lelkiismeretlensége ásta meg az intézet sírját. Tudvalevő dolog, hogy a kiadásokat senkisémm őrizte ellen, a napi-biztosok csak az esedékes váltókat nézték meg felületesen — s ezzel eleget tettek kötelességöknek. Ehhez hozzájárult még a múlt évek hitvány termése, a melynek következtében a hitelezők részéről a felmondások egymást érték, az adósok fizetésektelelenné lettek, a kiket azután perelni kellett.

Múlt hó végső napjaiban mintegy 30,000 ft esedékesség volt fedezendő s a pénztárban nem volt pénz; ehhez hozzájárult még a könyvelő eltűnése is. Ily körülmények közt a cservenkai előleg- és hitel-egylet, mint részvénytársulat ellen, f. hó 2-án a csőd elrendeléstett.

A csőd által, mint pénztintézet, leginkább érdekelve vannak: Budapesten az Országos központi és általános takarékpénztár, a Kereskedelmi bank, Leszámitoló-, Első magyar ipar-, Országos- és Magyar általános hitelbank, a Bank-egyesület, az Első hazai-, Egyesült fővárosi takarékpénztárak, Győrött a Hitelbank, Kassán a takarékpénztár, Iglón a Szepes-iglói takaré- és hitelintézet.

A csapást kétszeresen teszi fájalmassá az idevaló szegény lakosság szánandó helyzete, kik közül számosan lesznek kénytelenek váltóikat — melyek mintegy 30,000 forintot képviselnek — kétszer is kifizetni; a részvények egy fabadkát sem érnek, érték nélküli papírok.

A lakosság közt ezen bukás óta nagymérvű izgatottság uralkodik; lázasan várják a vizsgálat eredményét.

A cservenkai eset elijesztő például szolgálhat a többi pénztintézeteinknek, hogy hova vezet a hiányos ellenőrzés. Megyénkben majd minden községnek van pénztintézete; vigyázzanak, hogy pénztintézeteik élére oly férfiakat állítsanak, kik egyrészt szakképzettségükkel, másrészt becsületességükkel és tiszta jellemükkel biztos garanciát nyújthatnak minden eshetőség ellen a lakosságnak. F—sz.

Hirek.

A hivatalos lap mult szombati száma közli: Közmunka- és közlekedésügyi magyar miniszterem előterjesztésére, Ambrozovits Béla osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget díjmentesen adományozom. Kelt Gödöllőn, 1885. évi november hó 7-én. Ferencz József s. k., B. Kemény Gábor s. k. — Azon döntő körülményen kívül, hogy e kitüntetés a sok reá méltó közül egyik legméltóbbat érte, kell, hogy fokozza örömlünket annak tudata, hogy a kitüntetettben egyik földinket ünnepeljük, akit családi hagyományain kívül rokonszenvei is hozzánk csatolnak.

Vettük Rudolf trónörökös főherceg Ő császári és királyi fensége kezdeményezéséből és közremunkálásával az „Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képbén” című műre az előfizetési felhívást. A monumentális műnek ez év december hó 1-én jelen meg a bevezető kötet első füzet, mely kötet Ausztriát és Magyarországot földrajzi, természetrajzi, történelmi és néprajzi tekintetben ismerteti; december közepén azon kötet első füzet fog megjelenni, mely a Szent István koronája országait tárgyalja. A Bécs és Alsó-Ausztriát, s majd rendre a többi örökös tartományokat ismertető füzetek a Magyarországot ismertető füzetekkel váltakozva fognak megjelenni. Hogy e munkát mindenki megszerezhesse, s hogy az az osztrák-magyar monarchiában valóságos a nép könyve lehessen, egy füzet ára 30 krban lón megállapítva. A munka terjesztésével mint bizományos a Révai testvérek könyvkereskedő cége van megbízva. „Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képbén” füzetét minden hiteles hazai könyvkereskedésben kaphatók lesznek. A postai szétküldés könnyítése végett, különösen oly helyekre való tekintettel, melyben könyvkereskedés nincs, a közreboesátással megbízott könyvkereskedő cég előfizetést nyit e vállalatra még pedig: 10 füzetre 3 forintjával, — 20 füzetre 6 forintjával. Az előfizetők legelőszőrűbben postai utalványon küldhetők be a Révai testvérek könyvkiadó hivatalába (Budapest, IV. váci-utca 11. sz.). Az előfizetők a füzeteket bérmentve kapják meg.

A nagyméltóságú m. kir. kultuszminiszterium jóváhagyta a ng. tankerületi főigazgatónak azon intézkedését, mellyel a zombori áll. főgymnasium beteg igazgatójának teendőit Jeszenszky Dezső rendes tanárra, mint igazgató-helyettesre ruházta.

Meghívó. A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület f. hó 22 én délután 3 órakor a megyeház

kistermében igazgató választmányi ülést tart, melyre az ig. választmány tagjait tisztelettel meghívjuk. Kelt Zomborban, 1885. november hó 16. án. Schmausz Endre elnök. Romby Dezső titkár. Tárgysorozat: 1. Alapszabályok módosítása. 2. Elnökség jelentése az egyesület vagyoni állapotáról. 3. Borászati szakosztály jelentése az orsz. borászati kormánybiztos által küldött amerikai borokra adandó vélemény tárgyában. 4. A lótenyész bizottság jelentése a bajai lódíjazás tárgyában. 5. Pestmegye átirata a cselédugy tárgyában. 6. Pozsony sz. kir. város átirata a marhavasárügy tárgyában. 7. A lótenyész bizotts. jelentése a budapesti orsz. kiállítás alkalmával rendezett megyei kollektív lókiállítás tárgyában. 8. A Sopron megyei gazd. egyesület átirata a vámnovella tárgyában. 9. A Zala megyei gazd. e. átirata a vámnovella tárgyában. 10. Az orsz. borászati kormánybiztos átirata a phylloxera ellen való védekezés tárgyában. 11. Beyer Vilmos kérvénye állampolgárként a várnovella tárgyában. 12. Barys Pál Péterné kérvénye az adai ösztöndíj iránt. 13. Folyó ügyek. 14. Indítványok.

Tisza Kálmán miniszterelnökségnek tíz éves jubileuma alkalmával Szabadka város díszküldöttségileg fogja üdvözölni a miniszterelnököt.

Zombor szab. kir. város november hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésének tárgysora. 1. Belügyminiszteri leirat a városi szegény-menház szervezete iránt alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. Tudomásul vétetett s a bizottsági tagok között kinyomatás után szétosztatni rendeltetett. 2. A helybeli ipariskola bizottságának jelentése, az ipar- és alsófokú kereskedelmi iskolának 1885-86. évi költségeloirányzata tárgyában. A város ad 1960 frtot, a kereskedők 240 frt segéllyel járulnak; összes kiadás 2200 frt. A törvhat. felterjesztést intéz a magas földm., ipar- és keresk. miniszteriumhoz, hogy az összes kiadásoknak egy negyed részét államsegélyképen fedezni kegyeskedjék. 3. A városi közigazgatási bizottságának előterjesztése, a felállítandó ipar- és alsófokú kereskedelmi iskola iránt. Barthal József elnöke alatt Husvéth István, Schöffner József, Bikár Simon és Zsuffa Vince biz. tagokból álló bizottság kiküldeték, hogy 3 hó leforgásán belül tüzetes szervezési javaslatot terjesszenek a közgyűlés elé. 4. Tanácsi jelentés, a fogyasztási adó megváltása érdemében tartott tárgyalás eredményéről. Polgármester felhatalmaztatik, hogy az előző választási ár keretén belül tárgyalásba bocsátkozzék, esetleg a szerződést elfogadja. 5. A városi tanácsnak jelentése, mellyel betérjeszté dr. Oláh Gyula közegészségi felügyelő úr elnöke alatt tartott értekezlet alkalmával felvett jegyzőkönyvet. A javaslatban felhóztak szigorú és pontos fogantatására az illetékes szakközvegek utasítottak. 6. A városi pénzkezelésről és számvitelről szóló szabályzat tárgyalása Jövő közgyűlésre halasztatik, mert a bemutatott tervezet a biz. tagokkal közölve nem volt s így tárgyalásra meg nem értett.

A cs. és kir. közös hadsereg 12,030 tetteles és 6425 tartalékos tisztje közül csak 1797, tehát alig 9% a magyar.

Hírlik, hogy a kormány a katolikus episcopatus sürgetésére a Szerbiában lakó katolikusokat, kik eddig a diakovári püspöki megyéhez tartoztak, a kalocsai érseki főmegyébe fogja bekebelezni.

Baján Latinovits János kir. tanácsos 100 frttal az erdélyi közművelődési egylet alapító tagja lett.

Szabadkán Horváth György városi börtönőre f. hó 12-én éjjel ismeretlen tettesek rálöttek s életveszélyesen megsebesítették.

Schopf Kálmán, volt temesvári postaigazgató, tavai — mint tudjuk — hivatalos körútjában Szilbáson hirtelen meghalt. A temesvári postakirelet postamesterei gyűjtést rendeztek, hogy a szilbási temetőben nyugvó szeretett főnöküknek díszes emlékkövet állítsanak. Fáradozásukat siker koronázta, a menyinyben az emlékkövet már folyó hó 15-én ünnepélyesen leleplezték.

Kaczér Nina kisasszony, a zombori színházi közönség kedvence f. hó 14-én Szigeti József „A falusiak” című vígjátékában lépett föl először a nemzeti színházban, mint szerződött tag. Mint a fővárosi lapok írják, a kisasszony föllépése, mint kezdő, teljesen kielégítette a kényes izlésű fővárosi publikumot.

Árverés, Krsztics Mihály és neje 8960 forintra becsült ingatlanai 1886. január hó 24-én Ujvidéken.

Baján özv. Fischer Sándorné szül. Sámuel Mária f. hó 12-én 64 éves, korában elhunyt.

Szabadkán Vida Kálmán földbirtokos f. hó 14-én vezette oltárhoz Jandek József törvénytörvényes irodaigazgató kedves leányát, Amália kisasszonyt.

Az újvidéki szabadelvű párt f. hó 12-én tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy Tisza Kálmán miniszterelnökségének 10 évi jubileuma alkalmából küldöttségileg fogja magát képviseltetni a Budapesten tartandó jubilaris ünnepélyen. Noha Tisza Kálmán Ujvidék törvényhatósága részéről már f. évi március hóban is belügyminisztersége 10. évfordulóján szintén küldöttségileg üdvözöltetett, mindazáltal Ujvidék szabadelvű pártja, mint nem hivatalos testület sem mulasztotta el tiszteletének és ragaszkodásának constatálását azon férfiu iránt, kinek 10 évi böles és tapintatos kormányzata emlékéhez fűződik Ujvidéken az alkotmányos rend megszilárdulása s a magyar állameszmét megillető tisztelet meggyökerezése. A szép számú és pártunk minden rétegét képviselő küldöttséget Grossinger Károly köztisztvisletben álló pártelnök fogja vezetni. Mint halljuk, a jubilaris ünnepély előestéjén a polgári kaszinó társas estélyt rendez, itthon a város kebelében is kitejezést adandó a miniszterelnök iránt való őszinte ragaszkodásnak.

A budapesti sajtóbírósg f. hó 18-án tárgyalja dr. Patek Jenő szabadkai orvosnak Gálffy György gyógyszerész és Stoczek Károly a „Bácskai Ellenőr” szerkesztője elleni, ugy Gálffy Györgynek dr. Patek Jenő elleni sajtóperét. Dr. Patek Jenő Komjáthy Béla, Gálffy Györgyöt dr. Nagy Dezső és Stoczek Károlyt Istóczy Győző képviseli.

Ujvidéken Treuer Jakab szállása az összes takarmánnyal együtt elégett.

Baján Zoltán Gyula szintársulata folyó hó 14-én kezdte meg előadásait Csiky Gergely „Nora” című színművével.

Gyászhir. Györgyovánszky György kir. törvénytörvényes bíró és neje szül. Bálint Róza saját, ugy gyermekeik Etelka, Gyula és Gizella nevében fájdalomtól megtört szívvel értesítik rokonaikat és ismerőseiket, hogy felejtethet leányuk, illetve testvérük Györgyovánszky Margit f. évi november hó 15-én, ártatlan lelkét visszaadta a Teremtőnek. Kinszenvedett teste folyó hó 16-án délután 3 órakor fog a rókusai sírkertben örök nyugalomra tétetni. Zomborban, 1885. évi november hó 15-én. Isten adta, Isten elvette, — legyen áldott emléke!

A zombori Ügyvédi Kör alapszabályai helybenhagyva visszaérkeztek. Az első választmányi ülés szombaton este 7 órakor lesz a Vadászúrt szállóházban.

O-Szivarcról írják: Mint minden évben, ugy az idén is vetődött hozzánk egy vándor színész társaság, s e társaság, jobban mondva mindenféle ütött-kopott egyénekből álló trupp, már egy hét óta hektografrozott szinlapokkal, melyeken a legjobb szindarabokat hirdetik, csalogatja a közönséget a színházba, hol a helyett, hogy valami jó szindarab előadásán gyönyörködhetnénk a bor és más szesz italok élvezete által elrontott hangú alakokat látunk, kik ferde játékkal s még borzasztóbb alakításokkal úgy kivetkőztetik a legjobb darabot is alakjából, hogy játékkukról nem lehetne ráismerni, hogy tulajdonképen milyen darabot akarnak játszani, ha csak az ember a szinlapon nem olvassa az illető darab eszméit. Es az ilyen emberek azután még arra számítanak, hogy ők pártoltassanak! Volt már nálunk sok vándor-társulat, de ennyire rossz még egy sem volt, mint Kompóty Kálmán igazgatása alatt álló társaság. Igazán sajnálatra méltó, hogy ilyen emberek, hogyan bitorolják a színész nevet. — Még egy ilyen ritka természeti tüneményről akarok említést tenni, mely egy szivárvány képeben volt látható ma nov. 15-én reggel 8 órakor községünkől éjszaka-nyugoti irányban körülbelül 10 percig.

Dr. Flesch János zentai illetőségű, pádi körvros, torontálmegeyi tiszteletbeli főorvossá neveztetett ki.

Baja város közigazgatási bizottsága e hó 9-én tartotta rendes havi ülését Jankovich Aurél főispán elnöke mellett. Érdekes dr. Saly Imre tiszt. főorvosnak a népesedési mozgalomról összeállított statisztikája, mely szerint 1881. január hó 1-től 1885. november 1-ig meghalt összesen 2772 egyén, ellenben született 3437 gyermek, tehát a szaporulat nem egészen 5 év alatt 665, ami annál kedvezőbb eredménynek mondható, mert 1883-ban a kanyaró, 1884-ben pedig a vörheny csaknem járványképen lépett fel, melynek 75 hét éven aluli gyermek esett áldozatul.

Árverés. Riebl Károly torzsai lakos 4820 frtra becsült ingóságai nov. hó 17-én Kulán.

A honvédelmi miniszter törvényhatóságunkhoz rendeletet intézett, melyben elrendeli, hogy miképen szerkesztendők a kimutatások a folyó 1885-ik évi ujoncozás folytán ideiglenesen fölmentett, illetőleg besorozott hadkötelesek számairól, és az ugyanev évi ujoncállítás folytán mutatkozott ideiglenes felmentési és hadképeségi százalékról, mely kimutatások a jövő évi hadjuttalékok kivetésénél alapul fognak vétetni. Az adatok a f. évi január 1-től nov. 30-ig terjedő ujoncozás eredmény szerint állítandók egybe. E kimutatásokból egyetlen egy hadköteles sem hagyható ki; a ki ezen időszak alatt fel volt hiva, vagy elővezetett a sorozásra, illetőleg fölmentetett a hadkötelezettség alól, avagy akár az ujonc vagy póttartaléki jutalékba, akár a honvédséghez besoroztatott; míg a december havában elővezetett, illetőleg fölmentett avagy besorozott egyének számai, a kimutatásokba egyáltalán nem lesznek beiktathatók. Különösen pedig az újabb szabályok értelmében a besorozott hadkötelesek számai közé mindazok is befoglalandók, a kik csak feltételelesen alkalmasak gyanánt soroztatnak be. Továbbá a felhívottnál ifjabb korosztályokba tartozó és önkéntesek gyanánt a hadseregbe besorozott egyének, az első korosztálybeli egyének számai között, és pedig ugy a „felhívottak” mint az „elővezetettek” és „besorozottak” számai bejegyzésére szolgáló rovatok alatt veendőek fel. Azon hadkötelesek számai, akik a negyedik vagy ennél is régiebb korosztályokból állítottak utólag elő, a harmadik korosztálybeli hadkötelesek számai között lesznek bejegyzendőek. A miniszter a kimutatások fölterjesztésének szoroson betartandó határideje gyanánt folyó évi december hava 10-ik napját tűzi ki, s elvárja, hogy azok ezen határidőig, sorozójárásonként szerkesztve, mindegyik sorozójárásból, hibátlanul és hiány nélkül annál inkább be fognak érkezni, mivel ezen adatoknak, a hatóság részéről a fenálló szabályok értelmében nyilván és készen kell tartatniok, s így azok összeállításra kevés időbe és kevés munkába kerül; továbbá, mivel a jövő évi ujoncállítás, a jelenlegi közigazgatási felosztásnak megfelelő s a jövő évi január hó 1-jétől kezdődő hatálylyal újabban szervezett sorozójárásként szándékoltatván végrehajtandó, változott sorozójárásként hadképeségi adatainak, az újabb sorozójárásként való összeállítására és kidolgozására, a részint beérkezendő, részint a mult évekről már beérkezett kimutatások alapján a miniszteriumnál eszközlendő.

Ujvidéken egy honvéd folyó hó 12-én agyonlötötte magát. Tettenek oka sikksasztás.

A bajai dalegylet f. hó 25-én táncokkal egybekötött hangversenyt rendez.

A szabadkai nemzeti kaszinó kéthetenként társas estélyt rendez. Mint értesülünk, ily estélyeken dr. Kanyarszky György egyetemi tanár, Beksits Gusztáv orsz. képviselő és Mikszáth Kálmán egy-egy felolvasást fognak tartani.

A „Bács-Bodrogh megyei agarász-egyesület” idei versenyt Szabadkán fogja tartani.

Baján Hudi Pál molnármester segédje Keller Márton a ladikból a Dunába esett és nyomtalanul eltűnt.

Bikityen Hánakám Pál csendőr folyó hó 11-én menyegzőn mulatott. A legzajosabb vigalom közöt a következő szavakkal: „Jöjjenek csak, látnak valamiképpen az udvarba s szíven lötötte magát.

Zentán Vaaly Emil kulai ügyvéd és földbirtokos e hó 5-én jegyezte el Mihákovits Ilonka kisasszonyt, Mihákovits István takarékpénztári elnökigazgató földbirtokos kedves leányát.

A posta-galambsenyésztőket a kereskedelmi miniszter fölhívja, hogy miután a közös hadügyminiszterium a monarchiában létező posta galambállomások röpönalait feltüntető térképet akar készíttetni, adataikat írják le s azt a bécsi „Technische und administrative militärische Comité”-val közöljék.

Budanovich Gergely bajmoki lakos, a kunbajai határ mellett egy keresztet állíttatott.

Egy 6 gym. osztályt végzett ifju, jegyző mellé írónaknak szerény feltételek mellett ajánlkozik.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy Zombor sz. kir. városa pályázatot hirdetett egy, a mai kor kívánalmái és igényei szerint építendő helyi vágóhidra. E pályázat határideje lejárt és arra 10 pályázó küldte be tervezetét. A bíráló bizottság, melynek tagjai: Kikinday Aladár kir. építészeti segéd mérnök, Dötzer Ferenc építész és Gergurov Milán városi mérnök urakból áll, a beküldött pályaműveket beható bírálat és tanulmányozás tárgyává tette és véleményes jelentését a napokban fogja a városi tanácsnak bemutatni. Ezen közérdekű és mint magunk is meggyőződünk — sok fáradság és szorgalommal áttanulmányozott munkát, — lapunk legközelebbi száma egész terjedelmében fogja hozni.

Szabadkán Sinkó szül. Körösi Ida e hó 12-én gyógyíthatatlan betegség miatt szíven lötötte magát.

A m. k. kuria határozataként adó- és illeték-tartozás fennállása vagy elévülése felett a közigazgatási hatóságok, nem pedig a bíróságok határoznak. Oly esetben tehát, midőn az adó vagy illeték jelzőleg bekebelezetett és annak törlése elévülés indokából kértetik, a telekkönyvi hatóságnál a rendelet 155. §-ában szabályozott törlési perrel fellépni nem lehet, hanem a pénzügyi közegeknek, s így utolsó fokban a pénzügyi közigazgatási bíróságnál kell az adó vagy illeték leírását szorgalmazni.

A m. kir. belügyminiszter a vasuti vonatok általi elgázolások meggátolása tárgyában a megyei törvényhatóságokhoz következő körrendeletet bocsátotta ki: A közmunka, és közkezelési m. kir. miniszter ur arról értesített, hogy a vonatok általi elgázolások újabb időben gyakran fordulnak elő. A nevezett miniszter ur e bajnak és az ebből származható veszélynek lehetőleg megszüntetése céljából saját hatáskörében az intézkedést megtévén, egyuttal arra kért fel, hogy részemről is a szükséges intézkedéseket tenném meg. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, miszerint az érintett bajnak lehetőleg megszüntetése céljából alantass közvegeit oda utasítsa, hogy a vasuti üzletrend 97. §-ában előirt, a pálya közvetlen közelében legelő állatok felügyelete tekintetében a kikötött elővigyázat pontos alkalmazására a legszigorúbb figyelemmel legyenek, az e részben szükséges rendszeti intézkedéseket megtegyék és mulasztás esetében az illetők irányában a k-elő szigorral járjanak el. Budapesten, 1885. évi október hó 25-én. A miniszter helyett: Beniczky, államtitkár.

Rendőri hírek.

Nemes Eszter tassi illetőségű és Magyar Katalin bácsföldvári illetőségű toloncok f. hó 8-án Aporkára történt toloncoltatásuk közben tolonc kísérőjük elöl megsebztek.

Kuzmanovits Tima újvidéki lakos kárára a legelőről f. évi okt. hó 15-én egy 9 éves, fekete, kanca, csillagos, hátsó bal lába kesey, h. b. FK. bélyegű és egy 4 éves, pej, csodór, csillagos, hátsó j. lába kesey, h. b. FK. bélyegű lovat elloptak.

Fleischer József csoneplai lakos istállójából f. hó 1-én egy drb 15 éves, sötét pej paripa, 100 frt és egy drb 6 éves, szürke kanca, hátulsó jobb lába kesely, 220 frt ért. lovakat elloptak.

Kniesel János cservenkai illetőségű elmebeteg egyén, folyó évi október hó 27-én lakását elhagyván, az óta vissza nem tért. 53 éves, református, termete közep, arca gömbölyű, szeme kék, szemöldöke szöke, orra rendes, szája rendes, bajusza szöke, szakállá szöke, ősszel keverve, öltözete barna kalap, szürke kabát, fekete mellény, szürke nyári nadrág, mindannyi viselt. Feltalálása esetén biztos őrizet alatt s lehető kimélettel Kulára szállítandó.

Stigl János bajai illetőségű molnár segéd a f. évi november hó 7-én este a Duna folyamba esett s a hullámok között nyomtalanul eltűnt, 31 éves, alacsony termetű, vörös arcu, gesztenye színű, rövidre vágott haju, szöke pörge bajuszu, orra pisze, szemek kékék. Ruházata szöke színű rossz pruszlik, ugyanily pantalló és egy pár csizma.

Rubin Boldizsár sulyos testi sértéssel vádolt apatini illetőségű 28 éves, rom. kath. termete közep, arca hosszas, szeme szürkés, szemöldöke fekete, orra szája rendes, haja barnás, fogai épek, szakállá beretvált; ismeretlen helyre távozván, nyomozandó és feltalálása esetében a legközelebbi kir. ügyészségnek átadandó.

Büchler Adolf és Stern Lipót tapolcai kereskedőktől 23 drb répas kendőt, 20 drb téli kendőt, 7 vég flanelt, 1 vég kásmért, 1 vég sirtinget, 4 vég oxford vásznat, 2 drb schiffont, és több rendbeli vas és fűszer árucikkeket elloptak.

Blank Miklós rác-militicsi lakos zárt istállójából egy 4 éves, megegye kanca, 150 cm. magas, minden jegy és bélyeg nélküli, egy 14 éves, sötét pej, kanca, 151 cm. magas, hj. R. M. bélyegű és egy 11 éves, fekete, herélt, 150 cm. magas hj. R. M. bélyegű lovat elloptak.

Bicskei Antal ókanizsai tanyai lakostól házfalának kiadása mellett f. hó 5-én elloptak; 5 drb vánkost, 40 frt, 1 drb tollas derekaljat 16 frt, 5 drb szoknyát 10 frt, 1 pár csizmát 8 frt, 1 pár női cipőt 2 frt, összesen 76 frt értékben.

Öbláh Mór ó-morovicai lakos tulajdonát képező egy 3 éves, szöke h. b. körbe M. bélyegű tinó elveszett.

Sztuparszky István glozsáni lakos kárára ellopott lovak megkerültek.

Sztricszevits György aradi lakos kárára egy 5 éves, sötét pej, két hátulsó lábára kesely, csillagos homloku mén lórol szóló járlat elveszett.

keresik
Conwe
dik fü
figyelt
talma
polgár
G. M.
tól.
köz.
tól.
Szaba
lönfél
ség el
a férj
padra
ban a
pad r
szinpe
kiforg
nek a
don a
tetés
estér,
adása
közön
asszo
zások
„Deb
vezér
szere
rab s
vöre
tetni
szines
remél
fáztak
szere
csere
fiatal
külön
alkal
zomb
seljan
Joca
és sz
lenség
rinovi
dacár
időse
míg A
k. a.)
nyok,
ván a
vits)
len re
miért
látva
néz el
nits)
kama
lésésér
egyed
pénze
Vátat
kifizet
mors-
szülői
kűség
fiatal
lék a
mitric
vitsn
ugy o
nak o
repek
menn
mint
bony
lása
rész
közön
egyed
vélen
vélt
rövid
forma
lyese
a mi
tott
háron
minde
is, ki
ami t
ment,
nelne
a felv
kár v
mázi
nagy
lítása

Irodalom.

Megjelent. Singer és Wolfner budapesti könyvkereskedésében az „Egyetemes Regénytár”-ból Hugh Conway „Beatrice Házassága” című regényének második füzeté. A jeles vállalatot ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

Megjelent. „Tanügyi lapok” 6. száma. Tartalma: Teendők egy része. Balás Imrétől. — A polgári jogok s köteleességek tanítása a népiskolában. G. M. — A tankötelesek összeírásáról. Kovács Mihálytól. — Tanügyi mozgalmak Szabadkán I. A szabadkai közs. tanítótestület októberi havi értekezlete. Justustól. — II. Szabadkai tanári kör. X. — Kimutatás Szabadka tanköteleseiről az 1885/6. tanévben. — Külföldiek.

Szerb színészet.

Szerdán, október hó 12-én, kevés számú közönség előtt adatott Rosen kedélyes vigjátéka „Oh azok a férfiak!” („Ej ljudi što se ne žene”) szerb színpadra alkalmazva Jovanovits A. Musa által.

Igen szép dolog, midőn eredeti darabok hiányában a jelesebb idegen irodalmi darabok a szerb színpad részére lefordítottak, de háládatlan annak szerb színpadra való alkalmazása, ezt látjuk az eredetiségéből kitorgatott darabnál is, a hol a jellemek nem egyeznek a szerb nép jellemével; fő dolog lévén a színpadon a valóságoknak megfelelő alakok és jellemek kiütetése és bemutatása.

A kis számú közönség kedélyesen mulatott ez estén, a darab kitűnő volta a színészek összevágó előadása együttesen közreműködtek, hogy a jelen volt közönség a legszebb emlékek távozók.

A szereplők között ma láttuk először Vuitsné asszonyt, ki Miléva szerepében a hozzákötött várakozásoknak teljesen megfelelt.

Szombaton, november 14-én, Mosenthal színműve „Deborá” adatott Csorits N. fordításában. A darab vezérszerepe Debora, kitűnő kézből volt és ez a többi szereplők hathatós közreműködésével biztosította a darab sikerét. Hisszük, hogy ily darabok előadásánál jóvőre több méltanyossággal fog a szerb közönség viselkedni a nagyobb pártolásban fogja részesíteni igyekvő színészeinket. Az igazgatóság valószínűleg telt házat remélve, nem fűtetett nagyon, mert kevesen voltak, fáztak.

A darab előadása Milojevičnsé és Nikolits k. a szerepcseréjével minden esetre telt házat hozna. E cserét különösen ajánljuk, mivel a kisasszony még fiatal a kis- de érzelmeltjes szerep jó alakítására, különösen pedig azért, mert hangja gyöngye s nem alkalmas mélyebb indulatok kifejezésére.

Vasárnap november 15-én adatott Popovits Döme zombori ügyvéd és szerb költő népszínműve „Nasi seljani” (A mi falusiaink).

Meséje a szerb életől merítve a következő. Joca (Milojevič) és Anta (Vasilyevits) falusi gazdák és szomszédok egyforma arányú birtokuk mellett, ellenségeskedésben éltek, mi feleségeikre is, Vata (Dobrinovits) és Kata (Ruzsicsné) kihatótt, ezen vizsály dacára Jócó fia Rádó (Márkovits) szerelmes lesz Antó nősebb leányába Szmylankába (Hadzsits L. k. a.), míg Antó másik leánya Jovanka (Makszimovits M. k. a.) szereti Ilia (Deszimirovits) pástort. E viszonyok, különösen az első a szülők tilalmával találkozván az ifjakat kétségbeeszt.

Időközben Márkó (Kesztercsanak helyett Petrovits) Antó komája tűzvész folytán tönkremegy, egyetlen reménye lévén komájának adott kölcsönösszeg, miért is ezt adóssága lefizetésére felhívja. Antó, belátva azt, hogy komája tönkre menve nyomorúságnak néz elé családostól, a sokra becsült birtokot olesó egyedül lévén árverezőt, a sokra becsült birtokot olesó pénzen majd megveszi, midőn Jócó ki baragos nejét Vátát lecsillapítva közelébe és az őt fenyegető Antóért kifizeti adósságát s minthogy egyetlen fiát a búskomorságtól félti, megkéri részére Szmylankát, mibe ennek szülei, — látva az ellenségnek vélt szomszéd nagylelkűségét, — beleegyeznek és az időközben megjelent fiatalokat megáldják.

A darab főmeséjét röviden elmondottuk; a mellék alakok, mint a jegyző (Milykovits), Szevan (Dimitrievits) irnok, Marina egy varga leánya (Milykovitsné), Péra (Dobrinovits) narangozó és levélhordó, ugy a két sváb (Ruzsits és Gyurgyevits) elmésvan összeállítva és szerepeltetve, úgy, hogy a fő szerepekkel egy teljes egészet képeznek.

A darab maga egyedüli a maga nemében, a mennyiben szerző e terméke nem csak egyedüli mű, mint szerb népszínmű, hanem könnyű nyelvezete, ügyes bonyolalma és a színpad minden előnyének felhasználása oly érdemei a darabnak, melyek azt a színpad részére már a szerző tollában is, de különösen most a közönség előtt bemutatva teljesen biztosították.

Hasábotok kellene irnunk ha a darab minden egyes szerepét bonckés alá akarunk venni és azokról véleményünket nyilvánítani, de azt nem téve, kettőnek vélelünk szolgálatot teljesíteni: a betűszedőnek a munka rövidítéséért és az olvasó közönségnek a sok egyforma jó, jó, jó olvasásának megtakarítása által.

A bírálatot kimondotta a legszebben és leghevesebben a szintért teljesen elfoglaló közönség, midőn a mű szerzőjét a második felvonás után hosszasan tartott taps után három ízben, és az előadás után szintén három ízben kihívás útján kitüntette.

Hogy azonban a darab ily eredményt ért el, az mindenesetre nemcsak a szerző, de a szereplők érdeme is, kik vállaltva iparkodtak megfelelni kötelemüknek, ami teljesen sikerült is. A darab összevágóan s jól ment, miért is a közreműködők teljes elismerést érdemelnek.

A rendezőnek figyelmébe ajánljuk, hogy jövőre a felvonásbeli díszleteket ne változtassa, mint itt tette, kár volt a kert (3-ik felvonásban) ismét nem alkalmazni mint az első felvonásban volt; a színpad elég nagy, költöt lehetett volna mellette is táncolni, eltávolítása nagyon szembe ült volt.

Az énekes rész Zomborban székelt dr. Paču műve, a szerb nép érzékéhez irt mélabús dallamok, az énekesek megtették mindent, betanulták a darabokat, hanem ahhoz, hogy az hassen, még más is kell, a jó kíséret, ezt pedig karmester nélkül képzelnél sem lehet s igen kár, hogy a darab érdekében és a szerző iránti jó indulatból magára vállalt, e szép tisztségnek, az általánosán ösmert képezdei jó karmester eleget nem tett, mert a színészet legkisebb készültségére esetén, bármily jó is legyen Herzenberger Sándor bandája, az ének a darab rovására tönkre tétetik, mi az estén majd nem megtörtént.

Ugy a közönség mint a szerző a legnagyobb köszönetet mondott volna, áldozatkészségéért s megmaradt volna azon üntudata, „hogy jót tett”. Egyet legyen szabad végül megjegyeznünk miután e darab Bács megyéből veszi meséjét s mi Bácskában élünk s tudjuk, hogy e mű főcélja a tanítás és nemesítés, hassen e mű oda, hogy a benne tolmácsolt testvéri szeretet és a szükségben való segélynyújtás nemes érzelmé felvirágozzék. C.

A trachoma ellen.

Bács-Bodrogh megye alispánja a szemcsés köthártyalob terjedésének meggátolása szempontjából az e tekintetben eddig kiadott rendeletek pontos betartásán kívül még a következőket rendelte el:

1. A szemcsés köthártyalobban szenvedőkre a kötelező gyógykezelés elrendeltetik, utasítván szolgabíró ur (városi tanács), hogy a mennyiben a járás (város területén) a szemcsés köthártyalobban szenvedők még összeírva nem lennének, azokat a közönségi (városi) orvos közbenjöttével házról-házra eszközözendő vizsgálat mellett azonnal összeírassa és nyilvántartásba vegye, ezen két példányban készített összeírásnak egyik példány a elüljáróságnál, másik példány pedig — az ellenőrző orvos általi használat végett — cínnél marad.

2. Az eddig történt vagy ezentúl megjelentő összeírás alapján kiűntetendő betegek a gyógykezelő közönségi orvos által nyilvántartásba veendő és ebben gyógykezelésük vagy elmaradásuk akként igazolandó, hogy gyógykezelés után az illető nap rovatába egy függélyes (—) vonal — meg nem jelenésük esetében pedig egy vízszintes (—) vonal beirandó.

3. Az ekként vezetendő nyilvántartásból szerkesztendő a gyógykezelő orvos az alább megállapított díj szerinti felszámítható számláit.

4. Minden községben a betegek arányához képest a ragyméltóságu m. kir. belügyminiszteriumnak utasítása kívánalmához képest, egy gyógyszerész berendezendő, mely az ugyanott kiűntetett szerkekkel és felszerelvényekkel a község által haladéktalanul felszerelendő és a gyógykezelő közönségi orvosnak átadandó, ennek megtörténte után azonnal intézkedés teendő arra nézve, hogy az összeirt betegek gyógykezelésük végett a közönségi orvos által meghatározott napokon és órákban ezen gyógyszerészben pontosan megjelenjenek.

5. Mindazon összeirt betegek, kik gyógykezelésük végett a kezelő orvos által kiűntött időben és helyen meg nem jelennek, az elüljáróság által első ízben elővezetendő, másodikban elővezetendő és 50 krnyi s azután annyiszor, a mennyiszor elővezetendő 1 frt pénzbírságban elmarasztalandók, mely bírság makacság esetén 10 frtig felemelhető.

Azon gazda, ki eselédjét és azon iparos, ki inasát vagy segédjét a gyógykezelés alól elvonja, a fentiek szerint szintén bírságolandó.

6. Az általános összeírás után keletkező betegülési eseteknek azonnali bejelentését elmulasztó fél első esetben 1 frt, azontúl pedig fokozatosan 10 frtig terjedő bírságban marasztalandó.

7. Az akként befolyandó bírságok a község által a gyógykezelésből felmerült fenti berendezési költségek fedezésére, a fennmaradó rész pedig, a hol van, a községi kórház — ennek nem létében a szegény alap javára fordítandók.

8. Az összeírás alkalmával összeirt, egy a később jelentkező betegek névjegyzéke a községi képviselőtestületnek bemutatandó, mely az összeirtakat vagyonilag két irányban osztályozza, ugymint: szegény és nem fizetőkre, vagy vagyonnal bírók és fizetők, mely utóbbiakról azok tekintendők, kiknek összes évi egyenes államadjójuk a 10 frtot meghaladja.

Ez utóbbi osztályba tartozók, tekintve az esetek tömeges voltát, kötelesek minden egyes gyógykezelésükért 10 azat Tiz krajcárt a kezelő közönségi orvosnak fizetni, a kiskorúak vagy a gondnokság alatt állókért azok szülői, gyámjai vagy gondnokai kötelesek fizetni.

Az orvosi díjak a nyilvántartás alapján készített számlák szerint fizetendők és pedig vagy a gyógygyulás után, vagy pedig egy hónapnál tovább terjedő betegülési esetekben havonta.

Ha a gyógykezelő orvos számlái 8 nap alatt a kötelezettek által ki nem fizetnének, a gyógydíjak az elüljáróság által közigazgatási végrehajtás útján beszedendők. Miért is a számla alapulaj is szolgáló nyilvántartási jegyzék hitele, nem különben a hanyagságok és mulasztások megbüntetésére végett köteles a gyógykezelő orvos naponta mindazokat, kik gyógykezelésük miatt meg nem jelentek, a községi elüljáróságnak névszerint írásban bejelenteni, mely utóbbi azoknak más naprai elővezetése és megbírságolása iránt azonnal intézkedni tartozik.

9. Oly helyeken hol külső tanyák (szállások) vannak, ezek lehetőleg csoportosítandók és részükre lehetőleg a tanyák központján a viszonyokhoz mért gyógyszerész berendezendő, melyekben a község által kiküldendő orvos a betegeket gyógykezelendő.

10. Ugy a községben mint a szállásokon berendezett gyógyszerészok más célokra nem használhatók. Iskolák vagy közös találkozási helyül szolgáló helyiségek gyógyszerészokba nem rendezhetők.

Minden gyógyszerészok a 2-ik pont alatt előirt nyilvántartási jegyzékkel látandó el.

11. A községi egészségügyi bizottság ezennel utasíttatik, hogy a községgel közölt ebbeli rendeletek pontos foganatosításáról magának meggyőződést szerezzen, az elrendelt és meg foganatba nem vett intézkedések azonnali foganatosítását, a községi elüljáró-

sággal eszközöltesse, utasítván a községi elüljárók, hogy az ez ügybeni rendelkezéseit — azonnal foganatosítsák.

12. Az egészségügyi bizottság az elüljárósággal egyetértve intézkedik, hogy kebelükből — a gyógykezelés ellenőrzése végett — egy tag naponként a gyógykezelés alatt jelen legyen és az orvos által vezetett nyilvántartást ellenjegyezze.

13. A megyei járásorvosoknak (városi főorvosnak) köteleességüké tételnek, hogy az összeírásba vett betegek gyógykezeléséről maguknak havonta legalább egyszer meggyőződést szerezzenek, a gyógykezelő orvos működését megsejmeljék, s a kigyógyultakat — a mennyiben a kezelő közönségi orvos által a gyógykezelés alól még fel nem mentettek volna, a további gyógykezelés alól felmentsek; az ebbeli ellenőrzés megtörténte a működési naplóban általuk feljegyzendő.

14. A községi elüljárók utasíttatnak, hogy a megyei járásorvosnak, e működésük közben az előfogásokat díjtalanul szolgáltatassák ki.

15. A községi orvosok kötelesek a gyógykezelés állapotáról minden hónap végével egy táblás kimutatást készíteni s ezt 48 óra alatt a járási szolgabírónak pontosan beküldeni, ezen táblás kimutatásokból a járási orvos az egész járásra vonatkozó kimutatást összeállítja, mely járási kimutatás a szolgabíró által, — Zentán pedig a városi főorvos részéről készített ily kimutatás a városi polgármester által — további 24 óra alatt a megyei közigazgatási bizottsághoz pontosan beküldendő úgy, hogy e táblás kimutatás a reá következő hónap 5-ik napjáig ide okvetlenül beérkezzen.

16. Jelen rendeletet szigorú foganatosításáról szolgabíró ur, illetve a Zenta városi polgármester ur, f. évi november hó végeig tegyen hozzá jelentést. Zomborban, 1885. évi november hó 12-én.

Schmausz Endre,
alispán.

Ujvidéken, 1885. nov. 11.

Mult héten nálunk járt Nagy Jakab tilinkóművész. Reméltem, hogy Ujvidéken, hol a magyarság eszméje napról-napra terjed, hol annyi ember lakik, ki magáról azt állítja, hogy magyar, — kellő pártolásban fog részesülni és anyagilag pártoltni. De sajna! az ujvidéki magyarságnak nem válhatik díszére, hogy a magyar művészet pártolásában ily közönyt tanusított. Nagy Jakab a szabadságharcban részt vevén, később várfogságra került, fogsága ideje alatt saját tilinkójával — mint egyetlen igaz társával — mulatott és a művészetig megtanulta fujni tilinkóját s így csak jogosan követelheti a magyar nemzetől, hogy pártolja, hogy némileg enyhítse azon fájdalmakat és küzdelmeket, melyeket kénytelen volt a hazáért és szabadságért szenvedni. Eljött hát Ujvidékre . . . jött nagy reménnyel, de hogy mily emléket visz magával Ujvidékről, azt ne kérdezzük, ne kutassuk. Elég az hozzá, hogy első hangversenyét 50, második hangversenyét pedig 51 szál ember látogatta, ezek fele léven ingyen belépti jeggyel ellátva.

Attérve a műsorozatra, mindenesetre Nagy Jakab megérdemli a művész nevet, miután azon hangok, melyeket tilinkójából fuj, fuvolából sem jönnek ki tisztábban, kellemesebben. Előadása — kivált a magyar daraboknál — szívhez szóló, elragadtató. Különösen kiemelendők változatai, „Nagyapónteken mossa holló a fiát” szövegű népdal, a „Szózat”, továbbá a „Világosi fegyverletétel” s „Az oláh pásttor álma” c. darabok. Első hangversenyén Tóth Irma k. a. magyar dalok éneklésével működött közre. Második hangversenyén pedig Pernstein József, Fuchs Gusztáv és Petrik Ferenc urak kitűnően előadott hármassal emelték az estélyt.

Igaz ugyan, hogy a belépti árak a helyi viszonyoknak meg nem feleltek, de ha egy „Becker taár” nevű egyén innen mintegy 1000 frot elvitt, ugy Nagy Jakab is megérdemelte volna azt, hogy a magyarok Ujvidéken megmutassák, hogy magyarok.

Tegnap Ujvidéken a németek mulatoztak. A „Verein zur Förderung des gewerblichen und commercialen Unterrichts”, műkedvelők közreműködésével, a nevezett egylet által fentartott iskola javára estélyt rendezett.

Mielőtt tovább mennék, a műsorozatról akarok beszélni.

1. „Englisch” c. vigjátékban kintünk: Szalay Lajos ur, Budimir k. a., dr. Szavics Emil ur, Helvey Anna k. a. és Strasser János ur. 2. „Capriccio brillante” ot a katonai zenekar kísérettel Ofner Felice k. a. szabatos adta elő. 3. „Grand trio” Mendelssohn-tól, előadva Pernstein József, Fuchs Ágoston és Petrik Ferenc urak által, minden tekintetben kitűnően sikerült s az estély fénypontja volt. 4. „Ein vergessener Ballgast” c. vigjátékban dr. Szavics ur és Schreiber Jozefin urnő minden várakozást felülmúltak, az ember csakugyan azt gondolta, hogy valóságos színészek hódolnak itt Thalia istennőnek.

Megrovandó és megbotránkoztató itt S—r F—d urnak, mint az estély lelkének és intőzőjének azon eljárása, hogy a műsorozatra két német s egyetlen egy magyar szindarabot vagy költeményt nem vett fel. Meddig fogják még az ujvidéki magyarok ezen pangermán „Universalpraesident” német hárszát túrai? Még pártolják is ezen „Unterhaltung”-ot annyira, hogy zsutolásig telt ház előtt játszik.

Tegyük itt egy kis számvetést s kérdezzük: hogy sikerült S—r estélye s hogy sikerült Nagy Jakab hangversenye? Magyarországon fekszik-e Ujvidék? A lóláb abban fekszik, hogy az „Universalpraesident” érti a pressziót, érti a kreaturával való bánásmódot; jelszava: „a cél szenteli az eszközt” s így nem riad semmitől vissza, csak hogy szert tehessen ba-lekekre.

Ez alkalommal eszembe jut azon iskola létesítése, melynek S—r főpátrónusa.

Sikerült 165 tagot összefogdosni, — de hogyan?!

A „Vorschussverein” tudvalevőleg oly intézet, melyből sok egyén pénzt kölcsönöz. A váltó előre beadandó s a beadásnál csupa véletlenségéből — az aláírások szemlélése alatt — a pénzkereső szemé elé aláírás ívet tesznek, melynek aláírása által az ember fent nevezett „Verein”-nak tagja lesz. Tehát aláírni kell,

akkor jó a pénz, levonatik a tagsági díj s a maradékot a pénzükező kikapja. Ez természetesen csupa véletlenség.

De így még nem lehet elég „Mitgliedert” kapni, kell több. Miután a „Director” egyszersmind valahol gondnok is, úgy tanítóknak stb-eknek fizetéseket szolgáltat ki. Így a tanítók sine cura „Mitglieder”-ekké felavattatnak, a legközelebbi havi fizetésből levonatik az első évi „Mitgliederbeitrag” s punctum satis!

De így is még kevés a „Mitglieder” serege. A „Director” és „gondnok” most „Bürger” lett s mint ilyen, valóságos hallal-t rendezett „Mitglieder” után. Felkerestett fű, fa, és „hilf was helfen kann” addig nem tágitott, míg „Mitgliedert” nem fogott. Így azután ezen „Verein” csupa „freiwillige Mitglieder”-rekből áll.

De mit és mennyit adott az „Universalpraesident” saját zsebéből, ezen titkot még Szt. Gambrinus sem fedezhetné fel.

Ez a „Verein” története a böcsőtől kezdve. A szép lelkek különben találkoztak. A „Verein” által fentartott „Gewerbe- und Handelsschule”-hez lett 37 pályázó között G—l P—r ismert firma mint tanár megválasztva. (?) Miért esett éppen G—l P—r-re a választás, holott G—l P—r már éltes ember s pangermán tendenciái miatt a kormánytól nyugdíjaztatva lett? Erre a válasznak könnyű: G—l S—rnek sógora, a „Deutscher Schulverein” hű, rendületlen tagja s miután az iskola a „Deutscher Schulverein” tendenciáin alapított, úgy szükséges volt ezen iskolához a „Deutscher Schulverein” profétáját kinevezni. „Péter, te vagy azon szikla, melyre iskolámat építem!” Így szólott a „Vereinspraesident” a pangermán profétához.

Ilyen az iskola belsége. S most kérdelem: szükséges-e ezen iskola itt Ujvidéken, hol a magas kormány ipar- és kereskedelmi középiskolát állított fel? — Nem szükséges, teljesen felesleges, és míg G—l P—r ezen iskolában szabadon taníthat, tendenciái végett közveszélyes. Közveszélyes, magyarellen iskolák pedig Magyarországon nem létezhetnek. S ha lehetett a tótokat rendre utasítani, miért nem lehetne ugyanezt a pangermánokkal is tenni?

Közelebb még azonfelül megnézve, egész megbotránkoztatással kell megállapítanom, hogy ezen iskolában vallás nem tanítatik. 5 éve annak, hogy ezen iskola fenáll, 5 éve annak, hogy ezen iskola türetek és 5 éve annak, hogy az illetékesek egész nyugodtan elnézik azt, hogy ezen iskolában vallásoktatás nem nyújtatik. Lehetséges-e gyermekek vallás nélkül nevelni? Lehetséges-e a gyermekbe törvénytiszteletet becsépetetni, ha a gyermekben nincs vallásos érzelmek? Ily vallás és hazafiástól pusztán iskolából kerülnek ki Hódelek, Nobilingok, Oberdankok stb-ek.

Az iskola főprotektora akkor megy templomba, ha valami ünnepélyes mise van, mikor azon hivatalos oldalszékekben mint syndikus parádézolhat, — az iskola lelke pedig, G. P. tanár, sem vallással, sem hazafisággal nem bír s így ezen erényeket a gyermek szívébe nem hintheti.

Csupor Gyula barátfonhoz.

Hideg van ott künn s féltve tartod
Hó kebleden kis gyermeked;
S míg őt melengeted szeretve,
Magad boldognak érezed.
Csöndes szobádban megvonulva,
Enyelgesz boldog-édesen,
S ismétled óva: Oh ne menj ki,
Hideg van ott künn, gyermekem!

Künn zúghat a vihar zokogva,
S rázhatja ablakod vadul;
Fáradt szíved benn meghuzódva,
Békét és megnyugvást tanul.
Bús harcaid immár kiküzdted;
Maradt ugyan seb szíveden,
De benn felejtetted ezt s ismétled:
Hideg van ott künn, gyermekem!

Oh boldog, a ki így tekinthet
Ki a viharra ablakán,
Ki multját így szemléli csöndben
Jelenje rózsás fátyolán.
Csak annak jaj, ki egyedül van,
Mint szirt a pusztaszigeten,
S így szól velem: haj nem csak ott künn,
Benn is hideg van énnem!

De nem panaszkodom, hisz érzem,
Hogy nem örülni élek itt;
Munkában és küzdésben töltsem
Magányos életem perceit!
Legyen hideg bár körülöttem,
Csak egy hevítse keblemet, —
Barátot, ellent átkarolva:
A hű keresztény szeretet!

Szulik József.

Jóslat.

Egészen másnak láttam álmaimban:
Dicsőnek láttam én az életet;
De hajh, félébredék s a fényes álom,
Miként a köd, eloszlott, elveszett.

S én megtanultam, hogy az ég alatt nincs,
Oh nincs egyenlőség, testvériség:
Az emberek szívében csak önérdék,
Csak rút önérdék, nem szeretet ég.

A kor fia ravasz, kufár lélekkel
Kizsákmányolja embertársait;
A lelkiismeret kiment divatból:
Árucikk lett a becsület, a hit.

Padlásszobában koplal az igazság . . .
Koldustarisznyával jár az erény . . .
Selyemben ünnepel a bűn, a gasszág,
Hosanna zeng felé, a merre mén . . .

De vége lesz e fordított világnak;
En átlátok a jövő fátyolán:
Egy áldott nap megdönti ezt az átkot,
S világhosszág gyullad ki majd nyomán!

Oh, tőrjetekek hát, bizva és remélve,
Soká' nem tarthat így, az nem lehet;
Mert győzni kell a jónak és igaznak,
Ha Isten él a csillagok felett!

Fritser Antal.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

510. sz.
bv. 1885.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíróóság 3529 számú végzése által Szloboda Anna felülfoglaltató szabályi lakos végrehajtó javára Rudits Mihály apatini lakos ellen 900 frt tőke, ennek 1881. évi június hó 6. napjától számítható 8% kamatai és eddig összesen 64 frt 40 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával Breitenbach Bernát javára le, jelen követelés fedezésére felülfoglalt a zombori adóhivatalban levő 265 frt 8 kr., néh. Borsits Ferenc volt dorozslói lakos hagyatékát terhelő 300 frt, Kocsi Mária bogojevai lakosnál 300 frt, Varga Lajos javára le, jelen követelés fedezésére felülfoglalt Dorozsló községnél ügyvédi jutalom címén fenálló 960 frt, összesen 1825 frt 8 kr. alperesi követelések nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3/51/1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Apatin község-házánál leendő eszközzésére 1885. évi november hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1885. évi november hó 7-én.

Oláh János,
kir. bír. végrehajtó.

Bácsmegeye Rigyica község határában levő

külső majorsági birtokomból 1012 hold számtó, 65 hold kaszálló, 301 hold legelő, összesen 1378 katasztrális hold egy tagban, a rajta levő épületekkel együtt, a most jövő 1886. évi január 1-től a bérlő tetszése szerinti időtartamra bérbeadatik. Idevonatkozó ajánlatok **Kovács Józsefhez** mint tulajdonoshoz Rigyicára (posta helyben) intézendők.

2199. sz.
1885.

Hirdetmény.

Alulirt községi elüljárók részéről közhírré tételük, hogy a község italmérsi joga 1886. évi január hó 1-től kezdve, 3 egymásután következő évre a község-házánál folyó évi december hó 6-ik napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés útján, a 600 frt kiküldési árnak 10%-nyi bánompénz letételének és kellő biztosíték nyújtásának feltétele mellett, fog haszonbérbe adatni.

A haszonbéri ár, a haszonbérlet tetszése szerint, vagy havonként, vagy pedig évnegyedenként előre lesz fizetendő.

Mosorinban, 1885. évi november hó 8-án.

Eremics Milán, **Sima Banac.**
jegyző. 1—1

3100. sz.
1885.

Temerin község elüljáróitól.

Pályázati hirdetmény.

Temerin község elüljárósága részéről ezzel közhírré tételük, miszerint ezen községben rendszeresíteti s megye törvényhatóságilag jóváhagyott állatorvost állomásra pályázat nyitattik, melynek betöltésére nézve **f. é. december hó 15-ik napja** tüzetik ki.

Ezen állomással egybekötött javadalmazás következő:

1. A község pénztárából évi 300 frt készpénz-fizetés, mely havi előleges részletekben fizetetik.
2. Nappali látogatási díj 20 kr., éjjeli 30 kr. minden egyes darab jóság után.

3. A községben uradalom létezik, mely a jóság-tenyésztéssel nagyban foglalkozik; továbbá a községnek évenként 4 országos vásárja van, valamint a szomszédságban több kisebb község létezik, hol állatorvosi állomás szervezve nincsen s így tehetségéhez képest szép mellékes jövedelemre tehet szert. Felhivatnak tehát mindazon okleveles állatorvosok, kik mint ilyenek törvényes minősítvényvel bírnak s ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt kérvényeket, állatorvosi oklevelüket, egyéb okmányaikat **f. évi december hó 15-ig** a választás határnapjáig benyújthatják.

Az állomás 1886. évi január 1-ével okvetlenül elfoglalandó.

Végül megjegyeztetik, hogy a járás állatorvosai nem rendelkezik s így több rendbeli hivatalos kiküldetésben is részt vehet, hol részére törvényes napi-díj jár.

Temerin, 1885. évi november hó 6-án.

Lakatos Péter, **Kovács Mihály,**
jegyző. 3—2 bíró.

373. szám.
1885.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásghai kir. járásbíróóság 920 számú végzése által Rauch Ede és a hódásghai takarékpénztár javára Schwarzwälder János és társai ellen 1200 frt tőke, ennek 1884. évi március hó 1. napjától számítható 8% kamatai és eddig összesen 101 frt 60 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 1060 frtra becsült lovak és marhákból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2458/9. 1885. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Karavukova község-házánál leendő eszközzésére 1885. évi november hó 23-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásghon, 1885. évi november hó 11-én.

Oltványi Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Zombori Takarékpénztár végrehajtónak **Kaufmann Simon örökösei és Kaufmann Hanni** zombori lakosok végrehajtást szenvedő elleni 25,000 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a Zomborban fekvő s a zombori 147 sz. tjkben Kaufmann Simon és neje szül. Trebitscher Hanni nevében álló A 365—366 hr. sz. 155 ö. i. számú ház és 183^{10/12} ö. beltelekre az árverést 53,500 frtban megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan **1885. évi december hó 30-ik napján délelőtti 9 órakor** ezen kir. telekkönyvi hatóságnál illetve a kiküldött hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 5350 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1885. évi július hó 30-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Széchényi József s. k.,
kir. törvényszéki elnök.

Dr. Dekker Gyula s. k.,
kir. törvényszéki jegyző.

6—1